

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży

COM(2011) 635 wersja ostateczna – 2011/0284 (COD)

oraz komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Wspólne europejskie przepisy dotyczące sprzedaży służące uproszczeniu zawierania transakcji transgranicznych na jednolitym rynku”

COM(2011) 636 wersja ostateczna

(2012/C 181/14)

Sprawozdawca: **Ana BONTEA**

Dnia 11 października 2011 r. Komisja Europejska, działając na podstawie art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Wspólne europejskie przepisy dotyczące sprzedaży służące uproszczeniu zawierania transakcji transgranicznych na jednolitym rynku”

COM(2011) 636 final.

Dnia 16 listopada 2011 r. Rada oraz dnia 25 października 2011 r. Parlament Europejski, działając na podstawie art. 114 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowiły zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży

COM(2011) 635 final – 2011/0284 (COD).

Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 8 marca 2012 r.

Na 479. sesji plenarnej w dniach 28–29 marca 2012 r. (posiedzenie z 29 marca) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 87 do 54 – 7 osób wstrzymało się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Komitet przyjmuje z zadowoleniem intencje Komisji dotyczące ułatwienia przedsiębiorstwom (zwłaszcza MŚP) rozwoju handlu transgranicznego, zachęcenie konsumentów do dokonywania transgranicznych zakupów oraz wzmocnienie korzyści płynących z rynku wewnętrznego.

1.2 Jeśli chodzi o **formę** wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży (rozporządzenie) oraz **wybrany wariant** (fakultatywny „drugi reżim”), Komitet jest zadowolony z tego, że jego wcześniejsze propozycje zostały uwzględnione. Jednak, jak zauważył już w swej wcześniejszej opinii, jest zdania, że „cele te należy osiągać stopniowo, poczynwszy od transgranicznych umów handlowych dotyczących sprzedaży towarów (B2B) jako zastosowań pilotażowych użytecznych do oceny współistnienia systemów i ich praktycznego zastosowania”⁽¹⁾.

1.3 W odniesieniu do **zasad pomocniczości i proporcjonalności** Komitet podkreśla, że wspólne europejskie przepisy dotyczące sprzedaży muszą być w pełni z nimi zgodne.

1.4 Jeśli chodzi o **treść**, Komitet uważa, że we wniosku dotyczącym rozporządzenia trzeba wprowadzić szereg istotnych zmian, aby:

- ułatwić transakcje w całej UE, tak by zdecydowanie przyczynić się do wsparcia działalności gospodarczej na jednolitym rynku i w większym stopniu wykorzystywać jego potencjał;
- zapewnić rzeczywistą europejską wartość dodaną pod względem kosztów i korzyści dla podmiotów gospodarczych i konsumentów;
- zaoferować znaczne korzyści, jeśli chodzi o *lepsze stanowienie prawa*, oraz stworzyć prostsze, bardziej zrozumiałe i przyjazniejsze dla użytkownika otoczenie regulacyjne;
- zmniejszyć koszty związane z transakcjami transgranicznymi;
- zagwarantować pewność prawa i większą spójność między przepisami o charakterze horyzontalnym i wertykalnym;
- sprawić, że MŚP i konsumenci odniosą konkretne korzyści z tych nowych przepisów.

⁽¹⁾ Dz.U. C 84, 17.3.2011, s. 1.

1.5 Podzielenie wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży – tzn. zawarcie przepisów dotyczących umów między przedsiębiorcami oraz przepisów dotyczących umów z konsumentami w dwóch oddzielnych dokumentach i określenie jasnych ram czasowych wdrażania dla każdego z nich – ułatwi przedsiębiorcom i konsumentom poznanie i stosowanie nowych przepisów.

1.6 Komitet przywiązuje wielką wagę do fakultatywnego charakteru nowych przepisów oraz do zagwarantowania, że swoboda negocjowania w odniesieniu do akceptacji wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży będzie w pełni respektowana.

1.7 Komitet podkreśla następujące kluczowe kwestie:

- stosowanie wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży wiąże się ze znacznymi trudnościami;
- trzeba w większym stopniu uwzględnić specyficzne cechy MŚP;
- po konsultacjach z organizacjami pracodawców, w tym z MŚP i organizacjami konsumentów, trzeba sporządzić europejskie wzorce postanowień umownych, opracowane dla specjalistycznych obszarów handlu lub sektorów działalności, zawierające standardowe postanowienia i warunki oraz dostępne we wszystkich językach urzędowych UE; byłyby one bardzo użytecznymi narzędziami w relacjach między przedsiębiorcami oraz w relacjach między przedsiębiorcami a konsumentami; należałoby je udostępnić jednocześnie z opublikowaniem rozporządzenia;
- trzeba zagwarantować większą pewność prawa oraz poprawić treść wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży;
- zgodnie z art. 12 i 169 traktatu wymogi dotyczące ochrony konsumentów i MŚP muszą być koniecznie uwzględniane przy opracowywaniu i stosowaniu wszystkich polityk i działań UE.

1.8 Komitet zauważa, że samo przyjęcie wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży nie wystarczy, by zapewnić rozwój handlu transgranicznego dla przedsiębiorców i transgranicznych zakupów dla konsumentów. Wzywa Komisję i państwa członkowskie do kontynuowania wysiłków mających na celu pełne wykorzystanie potencjału jednolitego rynku w zakresie wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy.

1.9 Komitet zwraca uwagę na znaczenie środków towarzyszących niezbędnych, aby zadbać o to, by strony, które mogą stosować wspólne europejskie przepisy dotyczące sprzedaży, jeśli zostaną one ostatecznie przyjęte, dowiedziały się, jak skutecznie stosować prawo i interpretować je w jednolity sposób.

1.10 Organizacje konsumentów podkreślają jednak, że wniosek w jego obecnej formie nie powinien być stosowany w odniesieniu do transakcji z udziałem konsumentów. MŚP i organizacje pracodawców podkreślają, że – pod warunkiem podjęcia szeregu modyfikacji i środków towarzyszących – wniosek można wykorzystać w odniesieniu do transakcji z udziałem konsumentów. Propozycje złożone przez MŚP i organizacje konsumentów wciąż nie są jednolite w wielu punktach. Szukanie najlepszego rozwiązania, które zostanie przyjęte przez wszystkie zainteresowane podmioty, jest procesem trudnym i złożonym.

1.11 Komitet wzywa Komisję, Radę i Parlament Europejski, aby wzięły te aspekty pod uwagę podczas dopracowywania wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży lub wszelkich innych inicjatyw mających regulować prawa konsumentów w UE oraz by kontynuowały dialog z organizacjami reprezentującymi MŚP i konsumentów, w trosce o to, by wspólne europejskie przepisy dotyczące sprzedaży odpowiadały potrzebom podmiotów, dla których zostały opracowane, tak by znacząco przyczyniały się do ułatwienia transakcji w UE.

2. Kontekst

2.1 Obecne ramy prawne

2.1.1 Cechą charakterystyczną obecnych unijnych ram prawnych są różnice między krajowymi systemami prawnymi oraz między przepisami prawa umów obowiązującymi w 27 państwach członkowskich.

2.1.2 Prawodawstwo UE zawiera szereg wspólnych przepisów, zwłaszcza w dziedzinie umów między przedsiębiorcą a konsumentem, ujednolicających prawo materialne dotyczące umów konsumenckich. Niedawno przyjęta dyrektywa 2011/83/UE w sprawie praw konsumentów⁽²⁾ w pełni zharmonizowała kluczowe elementy umów zawieranych na odległość – takie jak informacje przedkontraktowe, wymogi formalne, prawo do odstąpienia od umowy, przejście ryzyka i dostawa – pozostawiając do minimalnej harmonizacji jedynie gwarancje prawne i nieuczciwe postanowienia umowne.

2.1.3 Art. 12, 38, 164, 168 i 169 ust. 4 traktatu gwarantują nadrzędność przepisów krajowych, gdy te są korzystniejsze dla konsumentów.

2.2 Trudności napotymane przez przedsiębiorców i konsumentów

2.2.1 Obecnie wyłącznie jeden na dziesięciu unijnych przedsiębiorców eksportuje swoje produkty w ramach Unii, przy czym większość z nich – jedynie do niewielkiej liczby państw członkowskich. Tylko 8 % konsumentów nabyło za pośrednictwem internetu towary i usługi z innego państwa członkowskiego. Potencjał jednolitego rynku i transgranicznego handlu elektronicznego jest wykorzystywany w zbyt małym stopniu.

2.2.2 Utrudnienia wynikają między innymi z: różnic między regulacjami podatkowymi, wymogów administracyjnych, trudności w dostawie, różnic językowych i kulturowych, niskiego rozpowszechnienia sieci szerokopasmowych, przepisów dotyczących ochrony danych, wzornictwa, ograniczeń terytorialnych własności intelektualnej, sposobów płatności i różnic w ustawodawstwie. Zebrane przez Komisję dane z innych badań wskazują, że w transakcjach między przedsiębiorcami a konsumentami jedną z przeszkód zniechęcających konsumentów do zakupów za granicą jest brak skutecznych środków dochodzenia roszczeń. 62 % konsumentów nie dokonało zakupu transgranicznego przez internet, gdyż obawiało się oszustwa, 59 % nie wiedziało, co uczynić w razie problemów, 49 % czuło się zaniepokojonych kwestią dostawy, a 44 % nie było pewnych przysługujących im praw konsumenta⁽³⁾.

Przedsiębiorcy, a zwłaszcza MŚP, borykają się z następującymi problemami:

- znajomość przepisów zagranicznego prawa umów;

⁽²⁾ Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 64.

⁽³⁾ Tablica wyników dla rynków konsumenckich, 5. edycja, marzec 2011 r.

- większa złożoność przepisów prawnych w handlu transgranicznym w porównaniu z handlem krajowym;
- wysokie dodatkowe koszty transakcyjne;

2.2.3 Bariery w handlu transgranicznym mają istotne negatywne skutki dla przedsiębiorców i konsumentów.

3. Wniosek Komisji

3.1 Komunikat Komisji⁽⁴⁾ dotyczy wniosku w sprawie rozporządzenia⁽⁵⁾ ustanawiającego wspólne europejskie przepisy dotyczące sprzedaży, którego zadeklarowanym celem jest poprawa funkcjonowania rynku wewnętrznego poprzez ułatwienie rozwoju handlu transgranicznego.

3.2 Wniosek Komisji oznacza:

a) jeśli chodzi o **wybrany instrument**:

- „**drugi reżim**” prawa umów, identyczny w każdym państwie członkowskim i wspólny dla całej UE, który będzie istniał obok obowiązującego krajowego prawodawstwa w dziedzinie prawa umów;
- reżim **fakultatywny**, którego wybór pozostawia się stronom umowy; konsument musi wyrazić zgodę na stosowanie wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży w formie jednoznacznego oświadczenia, oddzielnego od tego, w którym wyraża zgodę na zawarcie umowy;

b) jeśli chodzi o **formę**: jako rozporządzenie wspólne europejskie przepisy dotyczące sprzedaży będą miały ogólne i bezpośrednie zastosowanie;

c) jeśli chodzi o **treść**:

- kompleksowy (183 artykuły), lecz nie wyczerpujący zestaw norm prawa umów obejmujący:
  - ogólne zasady prawa umów;
  - prawo stron do otrzymywania zasadniczych informacji przedkontraktowych, reguły dotyczące trybu zawierania umów, odrębne przepisy przyznające konsumentom prawo do odstąpienia od umowy oraz przepisy dotyczące unieważnienia umowy;
  - interpretację postanowień umownych, przepisów dotyczących treści i skutków umowy oraz kryteria, zgodnie z którymi postanowienia umowne można uznać za nieuczciwe;
  - zobowiązania i środki ochrony prawnej stron;
  - wspólne normy uzupełniające dotyczące odszkodowania za szkody oraz odsetek płatnych w przypadku opóźnienia;
  - przepisy dotyczące zwrotu i przedawnienia.

Niektóre aspekty nadal reguluje właściwe prawodawstwo krajowe zgodnie z rozporządzeniem nr 593/2008⁽⁶⁾ (Rzym I).

3.3 Wspólne europejskie przepisy dotyczące sprzedaży skupiają się na umowach, które mają największe znaczenie dla handlu transgranicznego (umowach sprzedaży między przedsiębiorcami i konsumentami oraz między przedsiębiorcami, w których przynajmniej jedna strona jest MŚP, w tym umowach o dostarczenie treści cyfrowych lub umowach o świadczenie usługi powiązanej).

3.4 Zakres stosowania wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży jest ograniczony do umów transgranicznych (ale państwa członkowskie mają możliwość rozszerzenia zakresu stosowania).

4. Uwagi ogólne

4.1 Komitet przyjmuje z zadowoleniem zamiar Komisji, by ułatwić przedsiębiorstwom (zwłaszcza MŚP) rozwój handlu transgranicznego, zachęcić konsumentów do dokonywania transgranicznych zakupów oraz wzmocnić korzyści płynące z rynku wewnętrznego.

4.2 W odniesieniu do **zasad pomocniczości i proporcjonalności** Komitet podkreśla, że wspólne europejskie przepisy dotyczące sprzedaży muszą być w pełni z nimi zgodne.

4.3 Jeśli chodzi o formę (rozporządzenie) oraz wybrany wariant (fakultatywny „drugi reżim”), jak stwierdzono w powyżej wspomnianej opinii, „cele te należy osiągać stopniowo, poczynwszy od transgranicznych umów handlowych dotyczących sprzedaży towarów (B2B) jako zastosowań pilotażowych”.

4.4 Jeśli chodzi o **treść**, Komitet uważa, że we wniosku dotyczącym rozporządzenia trzeba wprowadzić szereg istotnych zmian, aby:

- ułatwić transakcje w całej UE, tak by znacznie przyczynić się do wsparcia działalności gospodarczej na jednolitym rynku i w większym stopniu wykorzystywać jego potencjał;
- zapewnić rzeczywistą europejską wartość dodaną pod względem kosztów i korzyści dla podmiotów gospodarczych i konsumentów;
- zaoferować znaczne korzyści, jeśli chodzi o *lepsze stanowienie prawa*, oraz stworzyć prostsze, bardziej zrozumiałe i przyjazniejsze dla użytkownika otoczenie regulacyjne;
- zmniejszyć koszty związane z transakcjami transgranicznymi;
- zagwarantować pewność prawa i większą spójność między przepisami o charakterze horyzontalnym i wertykalnym, kładąc szczególny nacisk na konieczność zapewnienia przejrzystości, jasności i prostoty, nie tylko dla przedstawicieli zawodów prawniczych, lecz także i przede wszystkim dla małych przedsiębiorstw i przeciętnego konsumenta;
- zagwarantować, że MŚP i konsumenci odniosą konkretne korzyści z tych nowych przepisów.

⁽⁴⁾ COM(2011) 636 final.

⁽⁵⁾ COM(2011) 635 final.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 177 z 4.7.2008, s. 6.

4.5 Komitet podkreślił wcześniej, że „cele te należy osiągać stopniowo, począwszy od transgranicznych umów handlowych dotyczących sprzedaży towarów (B2B) jako zastosowań pilotażowych użytecznych do oceny współistnienia systemów i ich praktycznego zastosowania” (7).

Podzielenie wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży – tzn. zawarcie przepisów dotyczących umów między przedsiębiorcami oraz przepisów dotyczących umów z konsumentami w dwóch oddzielnych dokumentach i określenie jasnych ram czasowych wdrażania dla każdego z nich – ułatwi prawodawcom podjęcie decyzji o tym, która technika prawodawcza powinna się stosować do każdego zbioru przepisów, przy uwzględnieniu siły przetargowej stron.

4.6 Obecna treść wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży wywołała duże niezadowolenie i krytykę ze strony organizacji MŚP i konsumentów, które zakwestionowały rzeczywistą potrzebę zastosowania fakultatywnego instrumentu do ożywienia handlu elektronicznego, a także technikę prawodawczą (reżim fakultatywny) zastosowaną w odniesieniu do umów między przedsiębiorcami a konsumentami.

4.7 Komitet wzywa Komisję, Radę i Parlament Europejski, aby wzięły te aspekty pod uwagę podczas dopracowywania wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży oraz by kontynuowały dialog z organizacjami reprezentującymi MŚP i konsumentów, w trosce o to, by wspólne europejskie przepisy dotyczące sprzedaży odpowiadały potrzebom podmiotów, dla których zostały opracowane.

4.8 Komitet przywiązuje wielką wagę do fakultatywnego charakteru nowych przepisów oraz do zagwarantowania, że swoboda negocjowania w odniesieniu do akceptacji wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży będzie w pełni respektowana.

4.9 Jeśli chodzi o duże przedsiębiorstwa czy przedsiębiorstwa o dominującej pozycji na rynku, zaleca się opracować odpowiednie środki uzupełniające, które ułatwią MŚP korzystanie z prawa do swobodnego wyboru między oboma systemami prawnymi, zgodnie z fakultatywnym charakterem wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży.

4.10 Zgodnie z art. 12 i 169 traktatu wymogi dotyczące ochrony konsumentów i MŚP muszą być uwzględniane przy opracowywaniu i wdrażaniu wszystkich polityk i działań UE.

4.11 Komitet zwraca uwagę na następujące duże trudności wiążące się ze stosowaniem wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży:

— niezbędne jest wyjaśnienie wzajemnych powiązań między fakultatywnym instrumentem a europejskim międzynarodowym prawem prywatnym, zwłaszcza w odniesieniu do przepisów krajowych wymuszających swoje zastosowanie oraz przepisów dotyczących porządku publicznego (odpowiednio art. 9 i 21 rozporządzenia nr 593/2008);

— potrzebne jest jasne określenie roli rozporządzenia Rzym I w przypadku umowy między przedsiębiorcą a konsumentem, z uwzględnieniem niedawnych wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej stanowiących wytyczne w tym zakresie;

— niezbędne jest zagwarantowanie większej pewności prawa i sporządzenie pełnego zestawu norm prawa umów, który nie odwoływałby się do odrębnych przepisów krajowych w każdym państwie członkowskim i nie stwarzałby trudności w zakresie interpretacji i stosowania.

4.12 Komitet podkreśla, że samo przyjęcie wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży nie wystarczy, by zapewnić rozwój handlu transgranicznego czy pełne wykorzystanie potencjału jednolitego rynku w zakresie wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy.

4.13 W kontekście obecnego kryzysu gospodarczo-finansowego trzeba poczynić wszelkie wysiłki, aby zapewnić ramy działań sprzyjające eksportowi i by eliminować koszty administracyjne. Jeśli chodzi o konsumentów, ważne jest, by zwiększyć ich zaufanie do rynku wewnętrznego i zachęcić ich do dokonywania transgranicznych zakupów, co można osiągnąć, zapewniając skuteczne środki dochodzenia roszczeń indywidualnych.

4.14 Komitet wzywa Komisję i państwa członkowskie, by kontynuowały wysiłki mające na celu usunięcie nadal istniejących barier w handlu transgranicznym, promowanie i wspieranie eksportu produktów MŚP oraz aktywne zaangażowanie się w określanie i stosowanie najbardziej odpowiednich środków, które umożliwią przedsiębiorcom i konsumentom wykorzystanie szans oferowanych przez jednolity rynek. Podkreśla przy tym znaczenie współpracy i prawdziwego dialogu między władzami publicznymi a partnerami społecznymi, w tym organizacjami reprezentującymi MŚP i konsumentów.

4.15 Komitet zwraca uwagę na znaczenie **środków towarzyszących** niezbędnych do zapewnienia, aby strony podlegające wspólnym europejskim przepisom dotyczącym sprzedaży, o ile przepisy te zostaną ostatecznie przyjęte, wiedziały, jak skutecznie stosować prawo i interpretować je w jednolity sposób. Za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym (IMI) oraz innych kanałów informacyjnych państwa członkowskie muszą informować wszystkie zainteresowane strony o pełnej treści wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży, jak również o różnicach między przepisami krajowymi a unijnymi, w tym o aspektach związanych z orzecznictwem i odnotowanymi najlepszymi praktykami.

5. Uwagi szczegółowe

5.1 *Konieczność uwzględniania w większym stopniu specyficznych cech MŚP*

5.1.1 Komitet uważa, że wniosek dotyczący rozporządzenia należy poprawić, aby w większym stopniu wziąć pod uwagę specyficzne cechy MŚP:

— 99,8 % przedsiębiorstw to MŚP, z czego 92 % to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające średnio dwóch pracowników (8);

(7) Dz.U. C 84 z 17.3.2011, s. 1.

(8) EUROSTAT.

- mikroprzedsiębiorstwa eksportują do ograniczonej liczby państw po dokonaniu dogłębnej analizy rynku;
- model biznesowy mikroprzedsiębiorstwa zazwyczaj nie ma celu zawierania transgranicznych umów w 27 państwach członkowskich;
- zawieranie transgranicznych transakcji przez MŚP utrudniają znaczne przeszkody, które przedstawiono w pkt 2.2.2.

5.1.2 Wniosek nie jest wystarczająco przyjazny dla MŚP. MŚP nie są w stanie – bez wsparcia i porad prawnych – stosować złożonego i abstrakcyjnego instrumentu z zakresu prawa umów, który odsyła do niektórych aspektów przepisów krajowych innych w każdym państwie członkowskim. Absolutnie niezbędne są odpowiednie narzędzia z zakresu stosowania prawa. Mogłyby one przyczynić się do tego, by MŚP wybierały wspólne europejskie przepisy dotyczące sprzedaży.

5.1.3 Organizacje MŚP⁽⁹⁾ stoją na stanowisku, że trzeba jeszcze lepiej wyważyć prawa i obowiązki stron w umowach między przedsiębiorcą a konsumentem. Podkreślają, że trzeba wyjaśnić i uprościć następujące kwestie:

- art. 23 (ust. 1 dotyczący obowiązku ujawnienia informacji o towarach i usługach powiązanych jest zbyt niejasny);
- art. 29 (nadmierne i nieprecyzyjne sankcje);
- art. 39 (powinny obowiązywać wzorce umowy przedstawione przez oferenta);
- art. 42 ust. 1 lit. a) (okres odstąpienia) (należy przyjąć przepisy dyrektywy w sprawie praw konsumentów);
- art. 51 („nagłące potrzeby” czy fakt bycia „nieprzezornym, nieświadomym lub niedoświadczonym” nie mogą być podane jako uzasadnienie – zasada dobrej wiary i uczciwego obrotu obejmuje sytuacje przewidziane w tym artykule);
- art. 72 (w przypadku długich negocjacji strony powinny móc zawrzeć wszystkie uzgodnienia w ramach jednej umowy, aby nie stwarzać nadmiernych obciążeń administracyjnych dla MŚP z punktu widzenia kosztów i czasu);
- art. 78 (w ust. 1 trzeba doprecyzować, że w przypadku gdy w umowie zastrzega się prawo na rzecz osoby trzeciej, trzeba też poprosić o zgodę drugiej strony);
- art. 78 (w ust. 4 dotyczącym odmowy przyjęcia prawa zastrzeżonego na rzecz osoby trzeciej przez tę osobę trzecią, należy wykreślić sformułowanie „dorożumiane przyjęcie”, gdyż wprowadza ono niepewność);
- art. 97 (należy zaprowadzić równowagę między obowiązkami stron);

- art. 130 ust. 3 i 5 (nie pojawia się pojęcie odpowiedzialnego przechowywania przez kupującego);

- art. 142 ust. 4 (dodać „pierwszemu” przewoźnikowi);

- art. 159 ust. 1 (wymaga dalszego wyjaśnienia).

5.1.4 Wspólne europejskie przepisy dotyczące sprzedaży muszą gwarantować pełne stosowanie zasady „najpierw myśl na małą skalę” i zasady proporcjonalności na każdym etapie oraz ograniczanie biurokracji i niepotrzebnych wydatków dla MŚP. Komitet podkreśla, że konieczne jest zminimalizowanie ponoszonych przez MŚP kosztów wynikających z wprowadzenia przepisów, oraz wzywa Komisję, Radę i Parlament do uwzględnienia tego aspektu przy dopracowywaniu wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży.

5.2 Ochrona konsumentów

5.2.1 Komitet ponownie podkreśla znaczenie zagwarantowania pewności prawa „w oparciu o jak najbardziej rozwinięte zasady ochrony obywateli i przedsiębiorstw”, tak by jednocześnie nie „uniemożliwiać żadnemu z państw członkowskich utrzymania ani wprowadzenia bardziej rygorystycznych środków ochrony konsumentów”⁽¹⁰⁾, oraz wzywa do ustanowienia „jednolitego rynku o charakterze instrumentalnym, przynoszącego korzyści obywatelom i konsumentom”⁽¹¹⁾.

5.2.2 Treść wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży wywołała niezadowolenie i krytykę ze strony wielu organizacji konsumenckich; chodziło m.in. o niski poziom ochrony konsumentów w stosunku do art. 169 ust. 4 traktatu oraz o wprowadzenie w życie wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży bez uwzględnienia poglądów konsumentów. Organizacje te domagają się, by umowy między przedsiębiorcą a konsumentem nie były objęte tymi przepisami.

5.2.3 Można podać wiele przykładów pokazujących, że wniosek nie zapewnia najwyższego poziomu ochrony konsumentów:

- art. 5 (kwestia obiektywności i „rozsądnej oceny”);
- art. 13 ust. 1 (dokładne znaczenie sformułowania „w jasny i zrozumiały sposób”);
- art. 13 ust. 3 lit. c) (brak definicji „trwałego nośnika”);
- art. 19 ust. 5 (brak wyjaśnienia sformułowania „w rozsądnym terminie”);
- art. 20 ust. 2 (dokładne znaczenie „transakcji zawieranej w sprawach życia codziennego”);
- art. 28 ust. 1 (dokładne znaczenie „rozsądnych starań”);

⁽⁹⁾ Zbiorczy dokument UEAPME (Europejskiego Stowarzyszenia Rzemiosła oraz Małych i Średnich Przedsiębiorstw): http://www.ueapme.com/IMG/pdf/120119_pp_General_Remarks_CESL.pdf
http://www.ueapme.com/IMG/pdf/120119_pp_Specific_Remarks_CESL.pdf

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 84 z 17.3.2011, s. 1.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 132 z 3.5.2011, s. 3.

- art. 30 ust. 1 lit. c) (co dokładnie oznacza sformułowanie „ma wystarczającą treść i jest wystarczająco pewne”);
- art. 42 ust. 2 (karę za niedostarczenie informacji powinno być uznanie umowy za nieważną);
- art. 45 (konsument nigdy nie powinien ponosić kosztów zwrotu towarów);
- art. 52 ust. 2 (termin powinien wynosić przynajmniej rok w przypadku określonym w lit. a) i dwa lata w przypadku określonym w lit. b));
- art. 53 (potwierdzenie nigdy nie powinno być dorozumiane);
- art. 71 (wymaga jaśniejszego sformułowania);
- art. 74 (znaczenie sformułowania „rażąco nierozsądny”);
- art. 79 ust. 1 (brakuje definicji charakteru nieuczciwości, która prowadzi do uznania postanowienia za nieważne);
- art. 79 ust. 2 (w tym przepisie nie bierze się pod uwagę różnicy między istotnymi i innymi niż istotne elementami umowy);
- art. 82 (w tym przepisie pomija się przepisy dotyczące informowania o klauzulach oraz obowiązki w zakresie informowania i zasady, które powinny być automatycznie wyłączane z umowy niezależnie od ich uczciwej bądź nie treści, ponieważ są sprzeczne z regułą działania w dobrej wierze);
- art. 84 („czarna lista” zakazanych postanowień umownych jest zbyt krótka i niezgodna z najbardziej postępowymi przepisami krajowymi);
- art. 85 (to samo dotyczy „szarej listy” domniemanych nieuczciwych postanowień umownych);
- art. 99 ust. 3 (przepis ten jest nie do zaakceptowania);
- art. 105 ust. 2 (okres ten powinien wynosić przynajmniej dwa lata);
- art. 142 (prawne znaczenie i charakter „fizycznego posiadania towarów” nie są jednoznaczne w tłumaczeniach na różne języki, zgodnie z różnymi systemami prawa krajowego);
- art. 142 ust. 2 (znaczenie „kontroli nad treściami cyfrowymi”);
- art. 167 ust. 2 (należy wykluczyć możliwość antycypowania zawiadomienia);
- art. 179 i 180 (wymagają jaśniejszego sformułowania).

5.2.4 Potrzebne są specjalne rozwiązania gwarantujące pociągnięcie do odpowiedzialności i transgraniczne ściganie w przypadku oszustwa czy podstępu, aby zwiększyć zaufanie konsumentów, gdyż 59 % konsumentów stwierdziło, że brak

pewności w tej dziedzinie odstrasza ich od zawierania transakcji transgranicznych.

5.3 Konieczność sporządzenia europejskich wzorców umownych

5.3.1 Komitet podkreśla konieczność sporządzenia szeregu europejskich wzorców umownych, które powinny:

- być dostępne równocześnie z opublikowaniem wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży i ich wejściem w życie;
- być opracowane dla konkretnych sektorów handlu i działalności gospodarczej;
- zawierać kompleksowe standardowe postanowienia i warunki, których podstawą jest wspólnotowy dorobek prawny i które gwarantują wysoki poziom ochrony konsumentów w umowach między przedsiębiorcami a konsumentami oraz swobodę umów między przedsiębiorcami, a także pełne wdrożenie programu „Small Business Act”;
- być dostępne we wszystkich językach urzędowych UE;
- być regularnie analizowane, aby poprawiać ich treść w oparciu o najlepsze praktyki, doktrynę prawną i orzecznictwo.

Narzędzia te są niezbędne dla MSP, które chcą zawierać umowy transgraniczne z konsumentami.

5.3.2 Niezbędne jest włączenie organizacji przedsiębiorców, MŚP i konsumentów w opracowywanie europejskich wzorców umownych oraz współpraca z nimi w tym zakresie.

5.4 Konieczność zapewnienia większej pewności prawa

5.4.1 Wniosek dotyczący rozporządzenia rodzi zastrzeżenia, jeśli chodzi o ustalenie podstawy prawnej, interpretację i stosowanie.

5.4.2 W odniesieniu do szeregu aspektów rozporządzenie odsyła do prawa krajowego (w kwestiach takich jak, przykładowo, osobowość prawna, nieważność umowy wynikająca z braku zdolności do czynności prawnych oraz sprzeczności z prawem lub dobrymi obyczajami, określenie języka umowy, kwestie dotyczące niedyskryminacji, reprezentacja, wielość dłużników i wierzycieli, zmiana stron w przypadku cesji, potrącenia lub połączenia, prawo rzeczowe, w tym przeniesienie własności, prawo własności intelektualnej i prawo deliktów), co będzie oznaczało dla przedsiębiorców konieczność analizy ram prawnych danego państwa i opłacenia porad prawnych oraz spowoduje większy brak pewności prawa.

5.4.3 Brakuje mechanizmów, które zapewnią jednolitą interpretację rozporządzenia w całej UE. Baza orzeczeń sądowych nie będzie stanowiła ważnego dorobku prawnego dla sądów krajowych kompetentnych w zakresie interpretacji i stosowania rozporządzenia. Ponieważ możliwe będą różne interpretacji, wzrośnie brak pewności prawa.

5.4.4 Należy monitorować orzeczenia sądowe, promować najlepsze praktyki i sporządzać roczne sprawozdania, przynajmniej przez pięć lat po wejściu w życie rozporządzenia, aby móc na bieżąco oceniać wyniki, rozpowszechniać sprawdzone rozwiązania i podejmować konieczne działania w celu ułatwienia jednolitej interpretacji rozporządzenia w całej UE.

5.5 *Uwagi dodatkowe*

W czasach kryzysu jest mało prawdopodobne, by na poziomie krajowym przeznaczono znaczne środki na działania informujące o nowych przepisach i je promujące. Punkt 4 uzasadnienia („Wpływ na budżet”) należy uzupełnić wzmianką o przyszłych działaniach wspierających w formie sesji szkoleniowych organizowanych przez Komisję dla przedstawicieli organizacji przedsiębiorców, MŚP i konsumentów, którzy następnie przekażą członkom swych organizacji informacje o wspólnych europejskich przepisach dotyczących sprzedaży. Należy także przewidzieć działania wspierające, które pomogą tym organizacjom świadczyć niezbędne bezpłatne porady dotyczące stosowania rozporządzenia.

Bruksela, 29 marca 2012 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Staffan NILSSON

ZAŁĄCZNIK

do opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

I. Następujące fragmenty opinii sekcji, które uzyskały poparcie co najmniej jednej czwartej oddanych głosów, zostały odrzucone na rzecz poprawek przyjętych w trakcie debaty (art. 54 ust. 4 regulaminu wewnętrznego):

a) **Punkt 1.2**

Jeśli chodzi o **formę** wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży (rozporządzenie) oraz **wybrany wariant** (fakultatywny „drugi reżim”), Komitet jest zadowolony z tego, że jego wcześniejsze propozycje zostały uwzględnione. Jednak, jak zauważył już w swej wcześniejszej opinii, jest zdania, że inicjatywa Komisji powinna obejmować najpierw stworzenie „zestawu narzędzi” służącego jako wspólne ramy odniesienia dostępne dla stron sporządzających umowy transgraniczne, a następnie można by przedstawić fakultatywny instrument dotyczący transgranicznych umów handlowych między przedsiębiorcami w zakresie sprzedaży towarów, stosowany na zasadzie pilotażowej, jako użyteczny sposób oceny możliwości współistnienia systemów i monitorowania ich stosowania w praktyce.

Wynik głosowania

Za: 93
Przeciw: 41
Wstrzymało się: 6

b) **Punkt 1.7**

1.7 Komitet podkreśla następujące kluczowe kwestie:

- stosowanie wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży wiąże się ze znacznymi trudnościami;
- trzeba w większym stopniu uwzględnić specyficzne cechy MŚP;
- po konsultacjach z organizacjami pracodawców, w tym z MŚP i konsumentów, trzeba sporządzić europejskie wzorce postanowień umownych, opracowane dla specjalistycznych obszarów handlu lub sektorów działalności, zawierające standardowe postanowienia i warunki oraz dostępne we wszystkich językach urzędowych UE; byłyby one bardzo użytecznymi narzędziami w relacjach między przedsiębiorcami oraz w relacjach między przedsiębiorcami a konsumentami; można byłoby je także promować niezależnie od tego, czy wspólne europejskie przepisy dotyczące sprzedaży są dostępne czy nie;
- trzeba zagwarantować większą pewność prawa oraz poprawić treść wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży;
- zgodnie z art. 12 i 153 traktatu wymogi dotyczące ochrony konsumentów i MŚP muszą być koniecznie uwzględniane przy opracowywaniu i stosowaniu wszystkich polityk i działań UE.

Wynik głosowania

Za: 75
Przeciw: 68
Wstrzymało się: 7

c) **Punkt 1.9**

Komitet zwraca uwagę na znaczenie środków towarzyszących niezbędnych, aby zadbać o to, by strony, które mogą stosować wspólne europejskie przepisy dotyczące sprzedaży, jeśli zostaną one ostatecznie przyjęte, dowiedziały się, jak skutecznie stosować prawo i interpretować je w jednolity sposób. Komitet podkreśla jednak, że wniosek w jego obecnej formie nie powinien być stosowany w odniesieniu do transakcji z udziałem konsumentów.

Wynik głosowania

Za: 85
Przeciw: 53
Wstrzymało się: 5

d) **Punkt 4.3**

Jeśli chodzi o **formę** (rozporządzenie) oraz **wybrany wariant** (fakultatywny „drugi reżim”), jak stwierdzono w powyżej wspomnianej opinii, instrument mógłby się ograniczać do umów czysto handlowych, pomijając na razie umowy konsumenckie.

Wynik głosowania

Za: 93
Przeciw: 41
Wstrzymało się: 6

e) Punkt 4.13

W kontekście obecnego kryzysu gospodarczo-finansowego trzeba poczynić wszelkie wysiłki, aby zapewnić ramy działań sprzyjające eksportowi i by eliminować koszty administracyjne. Jeśli chodzi o konsumentów, ważne jest, by zwiększyć ich zaufanie do rynku wewnętrznego i zachęcić ich do dokonywania transgranicznych zakupów, co można osiągnąć, zapewniając skuteczne środki dochodzenia roszczeń indywidualnych i zbiorowych.

Wynik głosowania

Za: 71
Przeciw: 66
Wstrzymało się: 8

f) Punkt 5.3.1

Komitet podkreśla konieczność sporządzenia szeregu europejskich wzorców umownych, które powinny:

- być dostępne niezależnie od wejścia w życie wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży;
- być opracowane dla konkretnych sektorów handlu i działalności gospodarczej;
- zawierać kompleksowe standardowe postanowienia i warunki, których podstawą jest wspólnotowy dorobek prawny i które gwarantują wysoki poziom ochrony konsumentów w umowach między przedsiębiorcami a konsumentami oraz swobodę umów między przedsiębiorcami, a także pełne wdrożenie programu „Small Business Act”;
- być dostępne we wszystkich językach urzędowych UE;
- być regularnie analizowane, aby poprawiać ich treść w oparciu o najlepsze praktyki, doktrynę prawną i orzecznictwo.

Narzędzia te są niezbędne dla MSP, które chcą zawierać umowy transgraniczne z konsumentami.

Wynik głosowania

Za: 75
Przeciw: 68
Wstrzymało się: 7

II. Następujący fragment opinii sekcji, który uzyskał poparcie co najmniej jednej czwartej oddanych głosów, został skreślony wskutek poprawki przyjętej w trakcie debaty.

g) Punkt 5.4.1

Komitet podkreśla, że z punktu widzenia konsumentów jednym z głównych źródeł obaw dotyczących transakcji transgranicznych jest brak skutecznych środków dochodzenia roszczeń. Niedawne wnioski Komisji dotyczące dyrektywy w sprawie alternatywnych metod rozwiązywania sporów oraz rozporządzenia w sprawie internetowego systemu rozstrzygania sporów stanowią ważny krok naprzód, ale nadal brakuje europejskiego sądowego mechanizmu dochodzenia roszczeń zbiorowych.

Wynik głosowania

Za: 71
Przeciw: 71
Wstrzymało się: 7

Zgodnie z art. 56 ust. 6 regulaminu wewnętrznego jeżeli podczas głosowania występuje równość głosów za i przeciw, głos rozstrzygający należy do przewodniczącego obrad, wobec czego przewodniczący podjął decyzję o przyjęciu poprawki.
